

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

«Dreptul» care intră azi în al 54-lea an de existență urează abonaților săi de anul nouă o activitate fecundă, noroc și sănătate.

Tabla de materie pe anul 1925 se va trimite la finele luni abonaților în curent cu abonamentul fără altă plată suplimentară.

Mircea Djuvara.— *Legea Curții de Casație și Contenciosul administrativ.*

Jurisprudența Română.— *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția II.*— Împărțală.— Hotărâre definitivă.— Opoziție față de c'editori.

(Mihail Bă'n Cochior cu Farcaș Giurgi).

Curtea de Apel din București, secția IV.— Perimare.— Condiții cerute de lege.— Retract lit'gios.— Dacă poate fi propus după perimare.

(Dr. N. Constantinescu și alții cu I. Gheorghiu și altul).
Tribunalul Ilfov, secția I, c. c.— Autoritatea lucrului judecat.— Ordonanța judecătorului de instrucție.— Acțiune civilă.— Acțiune penală.— Principiul *le criminel tient le civil en état*.
(Dr. Emil Liebreich cu Direcția C. F. R.).

Legea Curții de Casație și Contenciosul Administrativ

Odată cu deschiderea noului an judecătoresc, intrând în vigoare noua lege de organizare și unificare a Inaltei Curți de Casație, cum și noua lege a Contenciosului Administrativ, credem interesant a publica în coloanele «Dreptului» rapoartele d-lui Mircea Djuvara, raportorul comisiei de legislație, relative la cele două proiecte de legi aduse în dezbaterile Camerei.

Cititorii noștri vor găsi în aceste documente legislative o expunere edificatoare cu privire la noua reformă înfăptuită în organizarea justiției.

Proiectul de lege care se propune astăzi pentru Curtea de casație constituie, împreună cu proiectul de lege pentru Contenciosul administrativ, încoronarea unei mari și armonioase opere de reorganizare a întregului nostru aparat judecătoresc și a modului său de funcționare.

Parlamentul actual a proclamat în Constituțiunea din 1923 o serie de principii cari așteptau punerea

lor în lucrare. S'au votat apoi și legile pentru organizarea judecătorească, precum și legea pentru unificarea unor dispozițiuni procedurale și pentru accelerarea judecăților. Pentru desăvârșirea acestor lucrări este însă nevoie și de o modificare a actualei legi organice a Cnrții noastre de casație.

Vremurile noi pe cari le trăim, și în cari nevoile și împrejurările se succed cu repeziciune, au dovedit necesitatea unei puneri la punct, a unei adaptări și a unei unificări a celor patru legislațiuni ale țării noastre întregite și în această privință. Marea operă de constituire a unui patrimoniu legislativ comun pentru întreg neamul nostru regăsit, își urmează astfel cursul normal, cu toate rezistențele, desigur explicabile, dar poate uneori neașteptate, pe cari se întâmplă să le întâmpine în unele cercuri.

Acest progres trebuie să ne burure. Unitatea legislativă constituie într'adevăr una din legăturile cari dela temelie formează unitatea de simțire a unui neam. Chiar atunci când vicisitudini istorice au lăsat în această privință diferențieri mai mult sau mai puțin adânci, se cuvine ca, trecând peste toate dificultățile practice, de foarte multe ori reale, ale acomodării de toate zilele, legislatorul nostru să nu aibe și aci în vedere decât numai interesele superioare ale neamului.

În împrejurări similare în Franța, în 1804, Portalis căuta să dovedească necesitatea fuziunii într'un singur cod a diverselor legi civile în termenii următori: „Oamenii, cari atârnă de aceeași suveranitate, fără a fi supuși acelorași legi, sunt în chip necesar străini unii de alții; ei sunt supuși aceleași puteri, fără a fi membrii aceluiaș Stat. Ei formează atâtea națiuni deosebite, câte legi deosebite au; ei nu pot spune că au o patrie comună... De aci înainte nu vom mai fi Provençali, Bretoni, Alsacieni, vom fi Francezi“. Cuvintele adânci ale lui Portalis ar trebui meditate de toți cei cari, chiar de cea mai bună credință, nu sunt încă convinși de necesitatea imediată a operei de unificare a legislațiunii noastre.

Actualul proiect de lege pentru Curtea de casație răspunde pe de o parte acestor mari nevoi naționale, iar pe de altă parte el caută să satisfacă necesitățile imediate cari s'au vădit în această materie în anii din urmă.

* * *

Constituțiunea cea nouă prevede că pentru întreg Statul român nu poate fi decât o singură Curte de casație.

Ca o urmare, nu mai era cu putință să se lase mai departe funcționarea la Curtea de casație a unor complete speciale pentru noile teorii, distincte și paralele în fiecare secțiune cu completele pentru Vechiul Regat, funcționând după normele de procedură proprii din teritoriile respective. În această organizațiune, care a avut dela început un caracter transitoriu, s'ar putea considera că două Curți de casație paralele funcționează deosebit pentru noile și vechile teritorii.

De aceea proiectul de față face să înceteze această situație anormală și organizează în așa fel secțiunile, în cât, într'adevăr, prin modul de funcționare al compecturilor și prin normele noi de procedură ce se introduc, unitatea acțiunii Curții noastre de casație devine o realitate.

Pe de altă parte, o întreagă serie de dispozițiuni noi procedurale ușurează părților o judecată mai sigură și mai rapidă în cadrul principiilor consacrate prin legea accelerării. Aceste măsuri se află enumerate în expunerea de motive care însoțește proiectul.

Pentru o ușurare a lucrărilor Curții, odată cu noua organizațiune a compecturilor se înmulțește și numărul judecătorilor.

Deptul de a se adresa Curții de casație se lărgeste prin faptul că se acordă și părților interesate posibilitatea, ce în interpretarea actuală nu aveau de a face direct recurs pentru exces de putere și incompetență.

Exprimând rezultatele jurisprudenței, textul proiectului arată că pe lângă denaturarea tocmei mai poate constitui un motiv de casare încă și ceea ce în practică se denumește de obicei o eroare grosieră de fapt.

Dispozițiunile referitoare la responsabilitatea ministerială au fost puse în concordanță cu noua Constituțiune. Textele referitoare la Contenciosul administrativ au fost scoase din legea Curții de casație, fiind destinate a forma un proiect a parte.

Procedura judecării incidentului de inconstituționalitate a unei legi a fost formulată într'un sistem bine încheiat.

În fine, redacțiunea și repartițiunea materiilor a suferit și ea modificările trebuitoare.

Menționez că membrii comisiunii au suprimat

aliniatele 3 și 4, din art. 21 al proiectului, prin care se conferă procurorului general dreptul, în caz de contrarietate între deciziunile date de instanțele de recurs excepționale, de a deduce chestiunea de principiu în judecata secțiunilor unite, întrucât aceste alineate erau inutile, pentru că dispozițiunile cuprinse în ele există în legile speciale.

* * *

Este de notat că ideile consacrate prin proiectul de lege de față au fost formulate în înțelegere cu însăși Curtea de casație. Nevoile pe cari le-a dovedit experiența celei mai înalte instanțe judecătorești a noastră pot fi astfel socotite că au fost satisfăcute.

Ca o urmare a dispozițiunilor cuprinse în noua Constituțiune, contenciosul administrativ a fost luat din compentința exclusivă a Curții de casație. Astăzi, când vi s'a propus votarea unei noi legi organice a acestei Curți, este natural ca întreg domeniul contenciosului să fie scos din această lege și organizat printr'o lege deosebită.

Principiile acestei organizări sunt cele cuprinse în Constituțiunea din 1923, așa încât proiectul de față nu face decât să le aplice, să le desvolte și să le precizeze.

Constituțiunea conferă organelor judecătorești compentința contenciosului administrativ, în scopul de a apropia cât mai mult de cetățean instanța care va avea să judece abuzurile administrațiunii și care până acum era numai Curtea de casație.

În proiectul de față se prevede că cererile în materie de contencios administrativ vor fi judecate de Curțile de apel, atât în ceea ce privește actele de autoritate abuzive cât și atunci când partea o dorește, în ceea ce privește daunele ce au putut rezulta din ele.

Deciziunile Curților de apel vor fi supuse în această materie recursului în casație, iar Curtea de casație găsiind recursul întemeiat, va trece la judecarea fondului însuși, în așa fel încât interesele justițiabililor să nu fie prejudiciate prin vreo întârziere procedurală.

Oricine este vătămat într'un drept al său, se poate plânge în contra actelor administrative de autoritate abuzive. Formula aceasta, consacrată și de Constituțiune, a fost interpretată de Curtea noastră de casație într'un sens larg, așa încât de multe ori ea coincide cu aceea că cererea se poate face nu numai pentru vătămarea unui drept propriu zis, dar încă și a unui interes direct și personal. În acest înțeles contenciosul nostru de anulațiune tinde a lua extensiunea unanim admirată pe care a luat-o încă mai de mult în Franța, reînviind fața întregului drept administrativ în această țară.

Motivul de anulare pe care proiectul îl admite este călcarea legilor sau regulamentelor, ori reaua voință de a rezolva o cerere referitoare la un drept. Formula este în deajuns de largă spre a menaja jurisprudenței noastre întreagă evoluțiunea pe care o așteptăm dela ea.

Violarea legii propriu zisă, nerespectarea formelor, incompetența și deturnarea de putere, cari constituiesc temeiurile recursului în anulațiune pentru exces de putere în Franța, își pot astfel găsi aplicarea integrală și la noi.

Proiectul face astfel deosebirea între actele de autoritate și actele de gestiune ale administrațiunilor, consfințind în această privință tradițiunea noastră legislativă și jurisprudențială: actele de gestiune sunt lăsate instanțelor obișnuite judecătorești după normele dreptului comun.

Actele administrative de autoritate sunt cu îngrijire deosebite de actele de guvernământ care nu pot în nici un caz fi atacate în fața instanțelor judecătorești. O enumerare *exempli gratia*, în lipsa unei definițiuni, pe care studiul actual al științei dreptului nu o poate da, arată cari sunt actele de guvernământ.

O prevedere de o deosebită însemnătate este aceea care reglementează modul cum particularii pot chema în judecată în materie de contencios administrativ personal pe administratorii vinovați spre a cere despăgubiri pentru prejudiciile suferite.

Comitetul delegaților a socotit trebuincios să se introducă în legea nouă și textul vechiu prin care se fixează în anume cazuri un termen înăuntrul căruia cererile în justiție trebuiesc introduse.

* * *

Este, socotesc, inutil, d-lor deputați, a vă arăta mai amănunțit însemnătatea covârșitoare a acestui proiect de lege prin materia pe care o reglementează.

O bună organizare a contenciosului administrativ constituie una din temeliile unei solide organizări de Stat în concepțiunea modernă a dreptului public. Cetățeanul nu poate să rămână victima supusă a abuzurilor administrative. El are dreptul — și în această materie chiar și îndatorirea — de a reacționa cu vigoare și a urmări restabilirea legalității. Interesul acțiunii fiecăruia coincide astfel cu interesul însuși al comunității politice respective. O țară în care o asemenea acțiune nu este încurajată și ajutată, ar fi o țară în care orice simț de răspundere și demnitate s'ar pierde. Contenciosul administrativ, cu organizarea sa desăvârșită în toate țările civilizate, este unul din marile mijloace prin care dreptul își reia imperiul legitim asupra violenței și a forței oarbe.

Raportor, Mircea Djuvara.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNEA II

Audiența de la 16 Martie 1925

Președenția D-lui Oscar N. Nicolescu, Președinte

Mihai Bălan Cochior cu I Farcaș Giurgi

IMPĂRȚEALĂ.—HOTĂRÂRE DEFINITIVĂ.—OPOZABILITATE FAȚĂ DE CREDITORI.—ART. 785 ȘI 786 C. CIVIL.

Cu toate că în principiu hotărârile judecătorești nu și produc efectele lor de cât între părțile litigante, totuși hotărârile definitive de eșire din indiviziune sunt opozabile creditorilor și tuturor succesorilor particulari ai unui moștenitor, chiar când ei nu au figurat în proces, dacă aceștia nu au uzat de mijlocul preventiv de a fi făcut opozițiune și de a fi intervenit în conformitate cu dispozițiunile art. 785 c. civil.

No. 136.—Respins recursul făcut de M. Bălan Cochior contra sentinței Trib. Bacău S. I cu No. 130/922 în proces cu I. Fărcaș Giurgi.

Curtea deliberând,

Având în vedere că din sentința supusă recursului se constată că Ianoș Farcaș încetând din viață în anul 1877 și pe urma sa rămânând doi fii Giurgi și Ilieș, aceștia au stăpânit fiecare câte o porțiune din averea imobilă rămasă dela tatăl lor; că, în 1914 Giurgi Farcaș a vândut lui Mihai Bălan Cochior prin act autentic nuda proprietate a lotului stăpânit de dânsul, compus din mai multe bucăți de teren anume determinate în act, urmând ca cumpărătorul să intre în posesiunea acestui teren numai după moartea vânzătorului și-a soției sale; că, în 1915 s'a pornit acțiune de eșire din indiviziune a averii, acțiune ce s'a terminat prin cartea de judecată a Judecătoriei ocolului Răcăciuni cu No. 87/919, executată la fața locului în 1920, și care, conform tragerei la sorti efectuată de judecător, a declarat pe Ilie Farcaș proprietar al lotului stăpânit până atunci de Giurgi Farcaș, iar pe acesta din urmă asupra lotului ce fusese stăpânit de Ilieș;

Că, în 1918 Giurgi Farcaș a intentat acțiune pentru anularea vânzării făcută lui Mihai Bălan pentru că acesta ar fi intrat în stăpânirea lotului vândut, contrar stipulațiunilor din contract și că nu i-ar fi plătit prețul; că, această acțiune fiind respinsă în mod definitiv de Tribunalul Bacău Secțiunea I-a prin sentința No. 91/920 și ordonându-se executarea ei prin punerea în posesie a lui Mihai Bălan, Ilieș Farcaș a făcut contestațiune pe motivul că pământul în chestiune i-a fost atribuit lui prin împărțeață și nu putea fi vândut de fratele său;

Că, Tribunalul a admis contestațiunea și a anulat executarea cerută de Mihai Bălan, prin sentința cu No. 130 din 28 Iunie 1922 atacată prin recursul de față:

Având în vedere că pentru a da această soluțiune Tribunalul motivează că posesiunea deosebită a fraților Farcaș nu-i putea conduce la prescripțiune, neîntrunind toate condițiunile cerute de art. 1843 și 1847 cod. civil, că, dreptul de a cere eșirea din indiviziune este de ordine publică neputând fi modificat prin convențiunea părților și este imprescriptibil; că, după art. 786 c. civil, împărțeala este declarativă iar nu atributivă de proprietate, fiecare moștenitor fiind prezumat că a fost proprietar asupra lotului dat lui prin partaj, dela moartea lui de cuius — și deci nu-i pot fi opozabile înstrăinările făcute din lotul său de către celălalt comoștenitor; că, conchide instanța de fond, în speță nu este vorba de o înstrăinare de drepturi succesoriale, ci de bunuri determinate cari prin hotărîrea de partaj au căzut în lotul nu al celui ce le-a vândut, ci în acela al contestatorului, și prin urmare Mihai Bălan cumpărând dela un non dominus, vânzarea cade în virtutea principiului *resoluto jure dantis*;

Considerând că în materie de eșire din indiviziune un comoștenitor nu poate înstrăina în mod valabil o parte determinată din averea stăpânită indiviz, decât dacă acea parte îi este atribuită definitiv în lotul său prin împărțeala ulterioară, deoarece, potrivit art. 786 codul civil, fiecare coerede este prezumat că a moștenit singur și imediat toate bunurile cari compun partea sa, și că n'a fost niciodată proprietar pe celelalte bunuri ale succesiunii;

Considerând că, după art. 785 cod. civil, creditorii unuia din copartageanți ca nu cumva împărțeala să se facă în fraudă drepturilor lor, pot pretinde să fie prezenți la partaj, și interveni cu spesele lor; că, nu pot, însă, să atace o împărțeală săvârșită afară numai dacă s'a făcut în lipsa lor și fără să se țină seama de opozițiunea lor;

Că, de aci rezultă că legiuitorul pentru a asigura stabilitatea partagiului și a evita anularea lui, care poate compromite numeroase interese, a substituit mijlocul preventiv mijlocului represiv; că, a conferit creditorilor dreptul de a face opozițiune și de a interveni la împărțeală ca să se împiedice fraudă, dar le-a refuzat dreptul să atace partagiul desăvârșit, dacă n'au făcut opozițiune sau intervențiune, chiar când ar oferi să dovedească că împărțeala s'a efectuat în fraudă drepturilor lor și cu coluziune între toți copartageanții, partagiul fiind irevocabil în privința lor;

Considerând că deși legea vorbește numai de creditorii moștenitorilor, totuși nu există nici o îndo-

ială că această dispozițiune se aplică și terților achizitori de drepturi reale cari sunt interesați ca partagiul să nu fie făcut în fraudă lor, precum este dobânditorul unui drept de proprietate sau de uzufruct asupra unei porțiuni indivize din moștenire, dat fiind că dreptul lor de a interveni se justifică pe același temei ca și dreptul creditorilor;

Că, astfel fiind, deși în principiu hotărârile judecătorești, ca și convențiunile, nu-și produc efectele lor decât între părțile litigante, totuși o hotărîre definitivă de partaj este opozabilă creditorilor și tuturor succesorilor particulari ai unui moștenitor cari nu au fost chemați în proces, dacă ei n'au făcut opozițiune sau intervențiune conform art. 785 cod. civil;

Că, prin urmare, din moment ce în speță se constată că recurentul Mihai Bălan nu a intervenit la împărțeală, hotărîrea de partaj, deși dânsul nu a figurat în instanța de partaj, îi este opozabilă;

Considerând că un moștenitor nu poate dobândi prin prescripțiune un imobil indiviz față cu comoștenitorii săi, decât dacă se stabilește că a stăpânit pro-divizo ca proprietar exclusiv, în condițiunile prevăzute în art. 1847 cod. civ., adică să fie vorba de o posesiune continuă, neîntreruptă, neturburată, publică și *animo domini*;

Considerând, în speță, că din sentința supusă recursului se constată că înaintea instanței de fond recurentul a cerut și i s'a admis proba cu martori pentru a dovedi că Giurgi Farcaș posedase lotul vândut peste 30 ani *animo domini*;

Că, Tribunalul care arată prin hotărîrea sa că a avut în vedere actele aflate la dosar și depozițiunile tuturor martorilor audiați în cauză, motivează că în speță se constată că deși frații Farcaș au stăpânit părți distincte, însă posesiunea lor nu întrunește condițiunile cerute de art. 1847—1848 cod. civil și deci nici aceia de a fi posedat *animus domini*, cum susținea recurentul;

Considerând că instanța de fond are o putere suverană de apreciere cu privire la stabilirea faptelor și la forța probantă pe care o fac în justiție depozițiunile martorilor propuși de o parte litigantă;

Că, dar, prin soluțiunea dată — instanța de fond nu a violat nici un text de lege și nici n'a comis exces de putere, ci a făcut din contră o justă aplicațiune a textelor și principiilor de mai sus, așa că motivele de casare fiind nefondate recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV.

Audiența de la 15 Decembrie 1924

Președinția D-lui C. Viforeanu, consilier

Dr. N. Constandinescu și alții cu I. Gheorghiu și alți.

PERIMARE.—INDEPLINIREA CONDIȚIUNILOR CERUTE DE LEGE.—
 STINGEREA PROCESULUI.— ART. 257 PR. CIVILĂ.
 RETRACT LITIGIOS.— DAGĂ MAI POATE FI PROPUȘ DUPĂ ÎMPI-
 NIREA TERMENULUI DE PERIMARE ȘI INTRODUCEREA CERERII.—
 ART. 1402, 1403 ȘI 1404 C. CIV. ART. 257 PR. CIVILĂ.
 RETRACT LITIGIOS.— DE CINE POATE FI PROPUȘ.— PARTE PĂ-
 RĂTĂ.— ART. 1402, 1404 C. CIVIL.

1. Din moment ce s'a cerut perimarea, judecătorul nu are alt drept de cât să constate dacă s'au îndeplinit condițiunile cerute de art. 257 pr. civilă și în baza acestei constatări, să primească sau să respingă cererea de perimare.

2. În sistemul legii noastre, din momentul introducerii cererei de perimare — dacă sunt întrunite condițiile legii—procesul este terminat și nu se mai poate face nici un act în cercetarea lui, ast-fel că retractul litigios fiind un mijloc de apărare în fond, nu mai poate fi exercitat după ce s'au împlinit cei doi ani și s'a cerut perimarea. În caz însă când cererea de perimare este respinsă, retractul litigios poate fi luat în considerație și repus în discuția părților de către instanța de judecată.

3. Din cuprinsul art. 1402, 1403 și 1404 c. civil, rezultă că retractul litigios nu poate fi invocat de cât de partea în contra căreia este pornit procesul, adică de către pârât.

No. 388.— Admisă cererea făcută de către Dr. N. Constandinescu și alții cu petiție înregistrată la No. 4635,923 pentru perimarea apelului introdus de către Ion A. Gheorghiu și Marin Brânzău.

Curtea,

Având în vedere cererea de perimare introdusă de către Dr. N. Constandinescu și alții cu petiția înreg. la No. 4635/923.

Având în vedere că prin această petiție s'a cerut perimarea apelului introdus de Ion A. Gheorghiu și Maria Brânzău, prin petiția înregistrată la No. 582 din 3 Februarie 1912.

Având în vedere că intimații I. Gheorghiu și Maria N. Brânzău au invocat în prim rând, în cererea de perimare, retractul litigios pe care vor să-l exercite în baza art. 1402 și urm. codul civil; că, în acest scop, au susținut că dreptul ce s'a cumpărat de către P. Marinescu și Ilie Berechet era litigios în momentul cumpărării, deoarece face obiectul

unui proces care se discută și acum în momentul exercitărei retractului; că, pentru exercițiul acestui retract, au consemnat 50.000 lei, care ar reprezenta prețul cesiunii și accesorile.

Având în vedere că reclamanții, în cererea de perimare, au susținut: 1. Că retractul litigios nu mai poate fi admis în instanța de perimare, unde nu se mai cercetează fondul procesului, ci numai dacă s'au împlinit cei doi ani; 2. Că instanța de perimare este indivizibilă și cum față de Dr. N. Constandinescu și Traian Constandinescu nu se poate opune retractul litigios, cererea de perimare trebuie admisă față de toți, căci profită tuturor părților din proces; 3. Că retractul litigios nu poate fi invocat de reclamant, ci numai de pârât.

Având în vedere că, la aceste obiecțiuni intimații au răspuns că retractul se poate invoca și în instanța de perimare, întrucât dreptul subsistă a fi litigios și nu se poate justifica o distincțiune în această privință; că, în ce privește argumentul dedus din indivizibilitatea instanței de perimare, nu este întemeiat, pentru că în speță lipsește comunitatea de interese, întrucât moștenitorii defunctului N. Constandinescu au drepturi distincte în urma partajului și că, de altă parte, prin exercițiul retractului ei s'ar substitui în drepturile cumpărătorilor; că, din interpretarea art. 1402 cod. civil, nu rezultă că retractul litigios l-ar putea invoca numai pârâtul.

Având în vedere că reclamanții în perimare au combătut aceste susțineri în sensul primelor concluzii arătate mai sus.

Ascultând și concluziile d-lui Procuror general.

Având în vedere că, după art. 257 proc. civilă, orice acțiune, opoziție, contestație, apel, recurs în Casație sau cerere de revizuire se va perima, după cererea părții interesate, chiar în privința nevârșnicilor, interzișilor, celor puși sub consiliu judiciar, dacă partea va lăsa să treacă doi ani dela cel din urmă act de procedură; că, prin act de procedură se înțelege orice dispoziție pe care a încuviințat-o judecătorul în cercetarea pricinei, iar act întrerupător orice act de procedură făcut de partea interesată cu caracter contradictoriu.

Având în vedere că, în speță, e necontestat că au trecut mai mult de 2 ani dela ultimul act de procedură; că, deasemenea, e cert că s'a cumpărat drepturi litigioase, așa că este cazul de a se invoca de către reclamanții I. Gheorghiu și Maria N. Brânzău retractul litigios.

Considerând că, din moment ce s'a cerut perimarea, judecătorul nu are alt drept decât să constate dacă s'au îndeplinit condițiunile cerute de art. 257 și, în baza acestei constatări, să primească sau să respingă cererea de perimare; că acesta fiind sis-

temul legii noastre, din momentul introducerii cererii de perimare — dacă sunt întrunite condițiile legii — procesul este terminat și nu se mai poate face nici un act în cercetarea procesului.

Considerând că, retractul litigios fiind un mijloc de apărare în fond, nu mai poate fi exercitat după ce s'au împlinit cei doi ani și s'a cerut perimarea; că, în tot cazul, el nu mai poate fi luat în considerare de către instanța de judecată, decât după ce se va cerceta cererea de perimare și numai dacă acea cerere ar fi respinsă.

Că, astfel fiind, întrucât în speță sunt întrunite condițiile legii pentru perimare, această cerere trebuie admisă și, ca urmare, retractul litigios nu mai poate fi exercitat, din acest punct de vedere.

Având în vedere că, pe lângă aceasta, s'a susținut că din cauza indivizibilității perimării, chiar dacă s'ar putea încă exercita retractul litigios, cererea de perimare tot va trebui admisă pentru două dintre părți care n'au vândut drepturile lor și instanța fiind perimată, aceasta va profita și celor care au cumpărat.

Considerând că, deși perimarea e indivizibilă, dar de aci nu urmează că acei care invoacă retractul litigios n'ar avea dreptul — în cazul când el ar fi admis — să se substituie în locul și în drepturile celor cari și-au vândut acele drepturi; că, dar, această obiecțiune a reclamanților în cererea de perimare nu e temeinică.

Având în vedere însă că s'a mai obiectat dacă și reclamantul are dreptul să exercite retractul litigios sau numai pârîtul.

Considerând că, pentru a rezolva această chestiune, trebuie să ne referim la scopul și la sensul textului și dintr'însele să deducem adevărata lui interpretare, cum și aplicațiunea ce poate avea în speță.

Considerând că, retractul litigios, așa cum reiese din textele art. 1402, 1403 și 1404 cod. civil, este un mijloc de apărare pus la îndemâna unei părți, căreia se îngăduie, fără a leza întru nimic pe cumpărătorii unor drepturi litigioase, să poată, despăgubindu-i complet de sumele ce au plătit pentru dobândirea acelor drepturi, să-i îndepărteze din cauză, oprindu-se astfel speculațiunile de asemenea drepturi, care nu sunt văzute bine de legiuitor, de oarece sunt dăunătoare relațiilor sociale.

Considerând că, din cuvintele „cel în contra căruia există un drept litigios vândut, se va putea libera“, rezultă că legiuitorul a presupus existența unui litigiu asupra unui bun mișcător sau nemișcător, pe care una din părți îl posedă, iar cealaltă are pretențiuni formulate asupra lui.

Considerând că, față de acest text, este evident

că nu poate invoca retractul litigios decât partea în contra căreia este pornit procesul, adică pârîtul.

Că, de altminteri, dacă și reclamantul ar avea acest drept, orice persoană doritoare de a lua un bun, pe care vânzătorul n'ar voi să i-l vândă, ar fi îndemnată să intenteze acțiune și apoi să invoace față de cumpărător retractul litigios, isbutind astfel să capete ceea ce acesta dobândise.

Că, astfel fiind, acel care se poate libera fiind persoana în contra căreia s'a formulat pretențiunea, deci pârîtul intimat, numai acesta ar putea opune în speță retractul litigios.

Că, deci, chiar dacă s'ar mai putea invoca retractul litigios, el nu poate fi exercitat de către reclamantii I. Gheorghiu și Maria N. Brânzău.

Că, în aceste condițiuni, urmează dar a se primi cererea de perimare și a se declara perimat apelul.

Pentru aceste motive, Curtea admite cererea de perimare.

Semnați: *C. Viforeanu, Gh. T. Ionescu, Andrei Rădulescu.*

TRIBUNALUL ILFOV S. I. civ. corec.

Audiența de la 25 Noembrie 1925

Președenția D-lui Siliu Rădulescu, președinte

Dr. Emil Liebreich cu Direcția C. F. R.

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — ORDONANȚELE JUDECĂTORULUI DE INSTRUCTIE. — DACĂ AU ACEASTĂ AUTORITATE. — ART. 128 ȘI URM. PR. PEN. ART. 1201 C. CIVIL.

ACȚIUNE PRIVATĂ. — SUSPENDAREA EI PÂNĂ LA JUDECAREA ACȚIUNEI PENALE. — ACȚIUNE IZVORÂND DIN QUASI-DELICT SAU DELICT CIVIL. — DACĂ E SUPUSĂ PRINCIPILUI: „LE CRIMINEL TIENET LE CIVIL EN ÉTAT“. — ART. 998 ȘI URM C. CIV. — ART. 8. PR. PENALĂ.

1). Instrucțiunea penală, având sarcina de a prepara numai judecata procesului, prin adunarea probelor, urmează că ordonanța judecătorului de instrucție, prin care acesta apreciind asupra lor, dispune ca afacerea să fie trimisă înaintea instanțelor de judecată, nu poate avea caracterul unei hotărâri desăvârșite, care să poată fi invocată ca autoritate de lucru judecat, cu această putere fiind investite de de lege numai hotărârile instanțelor de judecată rămase definitive.

2). Dispozițiunile art. 8 pr. pen. potrivit cărora atunci când acțiunea privată se intentă separat, judecata ei se suspendă până ce mai întâi instanța represivă se va pronunța asupra

acțiunii publice, se aplică numai atunci când faptul cauzător de daune are un caracter penal, iar nu și atunci când acțiunea pentru despăgubiri izvorăște dintr'un quasi—delict sau delict civil, în acest caz principiul *le criminel tient le civil en état* ne găsindu'și aplicarea.

No. 1338.— Admisă în parte acțiunea intentată de către Emil Liebreich, cu petițiunea înregistrată la No. 32150/923 în proces cu Direcția C. F. R.

S'au ascultat D-nii avocați Vogel și Spaty pentru reclamant și St. Stoicescu pentru pârâtă.

Tribunalul,

Asupra acțiunii civile de față intentată cu petițiunea înreg. la No. 30.927/923 de către Doctorul Emil Liebreich, împotriva Direcțiunii Generale a Căilor Ferate Române, pentru ca să fie condamnată să-i plătească suma de lei 500.000 ca despăgubiri pentru daunele ce i-a cauzat în urma unui accident survenit din vina acelei Direcțiuni.

Având în vedere actele dela dosar, susținerile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

În dimineața zilei de 10 Aprilie 1923, automobilul marca Protus cu No. 3905 B. cu care reclamantul venea dela Sinaia la București, împreună cu alte persoane, la bariera dela cantonul No. 28 dintre stațiile Câmpina și Breaza s'a ciocnit cu un tren personal, fapt care a produs rănirea reclamantului, — fie din culpa C. F. R. fiindcă șoseaua nu era barată ca semn de indicație a trecerei vreunui tren, după cum susține reclamantul, — fie din culpa șoferului, care conducând cu viteză mare nu a băgat de seamă că bariera era lăsată, după cum susține Direcțiunea C. F. R.

Având în vedere că înainte ca tribunalul să cerceteze și să vază în sarcina cui cade culpa acestui accident, pârâta invoacă excepțiunea autorității lucrului judecat, care pretinde că rezultă din ordonanța definitivă cu No. 16 dată la 10 Decembrie 1924 de judecătorul de instrucție al Trib. Prahova cab. I, pe baza actelor de instrucțiune încheiate în urma acestui accident și prin care se constată că există caz de urmărire în contra șoferului Peter Bergmann care conducea mașina, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 249 cod. penal.

Având în vedere că tribunalul urmează deci a examina dacă ordonanța judecătorului de instrucție invocată de Direcțiunea Generală C. F. R. poate avea autoritate de lucru judecat asupra acțiunii civile care face obiectul acestui litigiu.

Considerând că instrucțiunea penală având sar-

cina de-a prepara numai judecata procesului prin adunarea probelor, urmează că ordonanța judecătorului de instrucție prin care acesta apreciind asupra lor, dispune ca afacerea să fie trimeasă înaintea instanțelor de judecată, nu poate avea caracterul unei hotărâri desăvârșite care să poată fi invocată ca autoritate de lucru judecat, cu această putere fiind investite de lege numai hotărârile instanțelor de judecată rămase definitive.

Că deci, ordonanța judecătorului de instrucție al Trib. Prahova, care apreciind asupra probelor pe care le-a adunat, găsește că este caz de urmărire numai contra șoferului Peter Bergmann și dispune trimeterea în judecată a acestuia, nu poate avea putere de lucru judecat față de acțiunea civilă de față introdusă împotriva Direcției Căilor Ferate Române pe temeiul dispozițiilor art. 998 și urm. cod. civil.

Având în vedere că, în al doilea rând, Direcția C. F. R. invoacă maxima franceză: „*le criminel tient le civil en état*” și cere, că într'un cât prin ordonanța de mai sus s'a dispus trimeterea în judecată a șoferului Peter Bergmann și procesul penal se află pendinte înaintea Trib. Prahova S. II, Tribunalul să suspende astăzi, potrivit art. 8 din pr. pen., judecarea acestui proces civil până ce instanța penală se va pronunța asupra acțiunii publice.

Considerând că, într'adevăr, potrivit art. 8 pr. pen. atunci când acțiunea privată se intentă separat, judecarea ei se va suspenda până ce mai întâiu instanța represivă se va pronunța asupra acțiunii publice, însă această regulă este pornită numai din rațiunea firească și anume că mai înainte de a se hotărî asupra existenței prejudiciului și a cuantumului despăgubirilor ce se cuvin, trebuie ca să se hotărască asupra chestiunii penale care interesează întreaga societate, aceea a existenței infracțiunii și a culpabilității autorului ei, astfel că urmează dela sine că principiul: „*le criminel tient le civil en état*” nu-și găsește aplicarea decât atunci când faptul cauzător de daune are un caracter penal, iar nu și atunci când acțiunea pentru despăgubiri izvorăște dintr'un quasi-delict sau dintr'un delict civil.

Având în vedere că în speță obiectul procesului penal pendinte înaintea Trib. Prahova fiind judecarea acțiunii publice deschisă împotriva șoferului Peter Bergmann pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 249 c. pen., iar obiectul litigiului de față fiind cu totul distinct de orice fapt penal ce s'ar pune în sarcina șoferului, și anume cercetarea acțiunii în daune isvorâte dintr'un quasi-delict imputabil Direcțiunii C. F. R., care fie din neglijența sa, fie din neglijența cantonierului, prepusul

ei, în momentul când s'a produs accidentul, nu a avut o bară care să facă vizibilă interzicerea trecerei peste linia ferată, urmează că dispozițiunile art. 8 pr. pen. cu privire la suspendarea acțiunii private până la judecarea acțiunii publice, nu-și pot avea aplicațiunea în cazul de față.

Că, astfel fiind, urmează ca Tribunalul să procedă la cercetarea în fond a procesului.

Având în vedere că în dovedirea acțiunii sale reclamantul a cerut proba cu martori care i-a fost admisă, pentru a dovedi dacă accidentul s'a produs din culpa Căilor ferate prin faptul că șoseaua nu a fost barată când s'a produs accidentul, precum și cuantumul pagubelor ce a suferit de pe urma acestui accident.

Având în vedere că, examinându-se depozițiile martorilor se constată următoarele:

Martorul Vasilescu Vasile din Bârlad, care se afla în trenul care a ciocnit automobilul cu care călătorea reclamantul, declară categoric, că îndată ce s'a produs accidentul, trenul s'a oprit și d-sa fiind singurul medic care se afla acolo a fost chemat să dea ajutorul necesar reclamantului și că cu acea ocazie a văzut că bariera nu era lăsată ca semn de indicație că vreun tren va trece în acel moment.

Tot astfel și martorii Gh. Malla și Dumitru Aricescu, ambii studenți în medicină care se aflau în acelaș tren, declară categoric că dându-se jos nu au văzut nici o barieră și că șoseaua era deschisă.

Având în vedere că Direcțiunea Căilor Ferate, caută să slăbească puterea doveditoare a acestor depoziții susținând că ar exista contradicție între depoziția martorului Vasilescu, care spune numai că bariera nu era lăsată ca semn de oprire, ci era ridicată și depunerea celorlalți doi cari spun că bariera nu au văzut de loc.

Având în vedere că această contradicție aparentă nu poate diminua forța probantă a mărturiilor consemnate deoarece ceeace toți martorii au înțeles să spue că nu era nicio barieră care să marcheze oprirea, fie că nu exista de loc, fie că era ridicată în sus. Un lucru este cert că toți au văzut șoseaua liberă și Direcțiunea Căilor Ferate este răspunzătoare, fie că din cauza neglijenței sale nu era barieră la acel punct de trecere, fie că din cauza neglijenței prepusului ei, bariera nu a fost lăsată în jos ca să marcheze întreruperea circulației.

Având în vedere că, de asemenea, nici depunerile martorilor propuși de Căile Ferate nu sunt de natură a înlătura depunerile martorilor reclamantului, de oarece este inadmisibil ca bariera fiind lăsată după cum declară ei, automobilul să fi trecut totuși rupând-o în două și fără a suferi vreo avarie la

botul lui, căci însuși martorul Căilor ferate, Const. Iordăchescu, spune că motorul și farurile erau întregi.

Că, astfel fiind, tribunalul își face convingerea că accidentul produs și daunele suferite de reclamant se datoresc culpei Direcțiunii Căilor Ferate Române.

Având în vedere că în ceeace privește cuantumul daunelor, tribunalul constată că din depunerile martorilor Dr. Vasile Vasilescu, care a dat primele îngrijiri reclamantului în momentul accidentului și Dr. Th. Mironescu, care a îngrijit pe reclamant în Sanatoriul din Brașov, unde acesta fusese internat, cât și din certificatul medical eliberat de medicii sanatoriului, rezultă că starea reclamantului în urma accidentului a fost extrem de gravă: numeroase contuziuni violente, fractura coastelor a 4 a, a 5-a și a 6-a, fenomene de strivire pulmonară, contuziunea ficatului, strivirea rinichiului, care l-a obligat să stea în pat timp de două luni și să-și reducă activitatea sa profesională încă un an după părăsirea patului.

Având în vedere că dacă se adaogă la aceste mărturii și depoziția martorului Pitulescu Petre, medic primar, cu reputație bine stabilită, care declară că reclamantul este un foarte apreciat profesionist și om de știință și că paguba ce a suferit-o în tot timpul cât a fost bolnav este mare, tribunalul găsește elemente suficiente pe baza cărora să aprecieze daunele suferite de reclamant.

Că, în această apreciere, tribunalul găsește că suma de 500.000 lei pretinsă de reclamant este exagerată și că daunele suferite de reclamant sunt just compensate prin acordarea sumei de 250.000 lei, la care urmează a fi condamnată deci Direcția Căilor Ferate Române.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată, tribunalul le fixează la suma de 3000 lei.

Pentru aceste motive, admite în parte acțiunea.

Semnat, S. Rădulescu

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a'i trimite cât mai neîntârziat costul abonamentului rămas neachitat.

Tabla de materii se trimite la cerere abonaților în curent cu plata abonamentului.
